

کوزوو

شاخص صلح مثبت	شاخص صلح منفی	سال
موجود نیست	1.969	2013
موجود نیست	1.929	2014
2.564	1.938	2015
2.564	2.022	2016
3.61	2.007	2017

نتیجه‌گیری

اگر مواجهه با بحران را به دو سطح سیاسی و اجتماعی تقسیم کنیم، می‌توان گفت نقش اتحادیه‌ی اروپا در مواجهه با بحران اکرین، هم به‌لحاظ تعداد کنش‌ها، هم به‌لحاظ نتیجه‌ی آن‌ها موفقیت‌آمیزتر بوده است. در بحران اکرین نسبت به بحران کوزوو نقش آمریکا حداقلی بوده و توافقات مینسک یک و دو بدون دخالت مستقیم آمریکا حاصل شده است. شاید یک دلیل موفقیت آن، همین عدم دخالت مستقیم آمریکا بوده باشد. اصولاً منازعات شرق اروپا تا زمانی که مابین روسیه و اروپا جریان داشته باشد، بیشتر وجهه‌ی ژئوپلیتیک به خود می‌گیرد، اما زمانی که اختلافات از حالت منطقه‌ای خارج، و به نزاع مستقیم مابین آمریکا و روسیه تبدیل می‌شود، جنبه‌ی ارزشی و هژمونیک پیدا کرده و راضی کردن طرفین به یک راه‌حل بینابینی دشوار می‌شود. به‌همین جهت افزایش توانایی اروپا در حل بحران‌ها، فی‌نفسه امکان حل منازعه‌های این منطقه را افزایش می‌دهد.

در عین حال، مرور ادبیات موجود و اظهارنظرهای کارشناسان، نشان می‌دهد که اتحادیه‌ی اروپا در سطح اجتماعی، نهادسازی و صلح مثبت موفق عمل نکرده است. EULEX و موافقت‌نامه‌های مابین اتحادیه اروپا و اکرین هیچ‌کدام نتوانسته جلوی بروز مجدد بحران را بگیرد. در خصوص سیاست همسایگی اتحادیه‌ی اروپا و دلایل شکست آن‌ها پژوهش‌های متعددی انجام شده است. نظر غالب در میان نوشته‌های علمی بر شکست این پروژه است. به مواردی از آن‌ها در مورد اکرین و کوزوو اشاره شد. در خصوص نتایج به‌دست آمده با توجه به شاخص‌های صلح منفی می‌توان گفت، وضعیت هر دو کشور در هر دو شاخص رو به بدتر شدن است. البته برای اکرین از سال ۲۰۱۵ و برای کوزوو از سال ۲۰۱۶ اوضاع بهتر